International

scientific and practical conference

DECEMBER 6
2024

2024

STDF

Science technology& Digital finance

Google Scholar

The main directions of socio-economic development of New Uzbekistan: problems and solutions

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATION OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

JIZZAKH BRANCH OF THE NATIONAL UNIVERSITY OF UZBEKISTAN NAMED AFTER MIRZO ULUGBEK

Scientific journal of Science technology & Digital finance

The main directions of socio-economic development of New Uzbekistan: problems and solutions collection of materials of the international scientific and practical conference on the topic

(December 6, 2024)

(Part 1)

Jizzakh-2024

Department of Economics and tourism of Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
6.12.2024

The main directions of socio-economic development of New Uzbekistan: problems and solutions collection of materials of the international scientific and practical conference on the topic – Jizzahk: Department of economics and tourism of Jizzakh branch of the national university of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek, December 6, 2024, 450 pp.

Editors in charge: DSc.prof. Turakulov O.X., PhD. O'ralov A.I.

In the collection of materials of the conference, the role and role of Science, Education and production in the era of globalization, the pressing problems of the issues of interaction of these processes, feedback on their solutions were presented by mature specialists of the field.

In addition, research on the scientific and practical topic, carried out in the economics, Exact Sciences, Natural Sciences and socio-humanities during the globalization period, information is presented in the scientific and practical fields, which includes the latest innovative technologies in the fields of production.

It can be argued that this collection is one of the specific intersections of current thoughts and innovative ideas of the world of science. This scientific and practical conference was actively attended by professors and scientific researchers engaged in scientific research in Uzbekistan and foreign countries. In increasing the position of the scientific and practical conference, the professors and teachers of domestic and foreign higher educational institutions made a significant contribution.

Professors and teachers of foreign higher educational institutions who actively participated in the work of the conference made a worthy contribution to the high level of interaction with scientists of our country. The processes of international cooperation with foreign countries and exchange with them in the field of Science in the era of globalization have a positive effect on the development of Higher Education, the fields of Science and production. The materials of this conference are special in that they include a wide range of research, from theoretical developments to practical solutions, demonstrating the diversity of approaches and directions in this area.

In conclusion, it should be noted that this scientific and practical conference will be a very useful collection for everyone who is interested in modern research in the fields of further development of Higher Education, Science, Education and production in the era of globalization. The authors are responsible for the content and quality of the articles and abstracts included in the collection.

YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISHNING GLOBAL VA MINTAQAVIY MUAMMOLARI

Salohiddinov Sherzod Farxodovich
Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universitetning Jizzax filiali dotsenti

O‘zbekiston o‘zining umumiy iqtisodiy rejalashtirishiga barqaror amaliyotni kiritish borasida sezilarli yutuqlarga erishmoqda. Mamlakat 2016 yilda rejali iqtisodiyotdan bozor iqtisodiyotiga o‘tishni boshladi. U o‘zining iqtisodiy transformatsiyasini yashil yondashuv bilan kuchaytirish zarurligini tan oldi. Hukumat yanada barqaror iqtisodiy modelni yaratish majburiyatini oldi.

Xususan, 2022-yil dekabr oyida imzolangan Prezident qarorida bu borada hokimiyat organlari tomonidan amalga oshirilishi lozim bo‘lgan muayyan islohotlar belgilab berilgan. Yashil iqtisodiyotga o‘tish va yashil o‘sishni ta’minlash bo‘yicha 2030 yilgacha bo‘lgan harakatlar rejasini qabul qildi, u yashil, barqaror va inklyuziv rivojlanishga erishish uchun mavjud ekologik va iqtisodiy muammolarni hal qilishga qaratilgan chora-tadbirlarni o‘z ichiga oladi.

O‘zbekistonning Iqtisodiy rivojlanish va qashshoqlikni qisqartirish vazirligi hamda boshqa davlat idoralari bilan hamkorlikda Jahon bankining yaqinda tayyorlangan hisobotida mamlakatning yashiliqtisodiyotga o‘tishdagi muammolari va imkoniyatlari tahlil qilingan. U eng dolzarb ekologik va boshqa xavflarni aniqlaydi, shuningdek, siyosatga o‘zgartirishlar va harakatlarni tavsiya qiladi - ulardan ba'zilari energiya samaradorligi bo‘yicha chora-tadbirlar va landshaftni tiklash dasturlari kabi bir vaqtning o‘zida iqtisodiyot va atrof-muhitga foyda keltiradi. Ushbu maqola hisobotning ba'zi xulosalarini umumlashtiradi.[l]

O‘zbekistonda yashil iqtisodiyotga o‘tish global va mintaqaviy muammolarni keltirib chiqaradi, ularni hal qilish uchun muvofiqlashtirilgan sa’y-harakatlar va innovatsion yechimlar talab etiladi. Bunday muammolarga qyudagilarni misol qilib keltirish mumkin. [2]

1. Global muammolar:

Iqlimning o‘zgarishi: eng dolzarb global muammolardan biri - qazib olinadigan yoqilg‘ilarni yoqish, o‘rmonlarni kesish va sanoat jarayonlari kabi inson faoliyati natijasida yuzaga keladigan issiqxona gazlarini ishlatilishi bilan bog‘liq bo‘lgan iqlim o‘zgarishlari bo‘lib hisoblanadi. Yashil iqtisodiyotga o‘tish uglerod chiqindilarini kamaytirish va iqlim o‘zgarishi ta'sirini yumshatishni o‘z ichiga oladi.

Resurslarning taqchilligi: tabiiy resurslardan, jumladan, suv, minerallar va biologik xilma-xillikdan beqaror foydalanish atrof-muhit va inson farovonligiga jiddiy tahdid soladi. Yashil iqtisodiyot resurslar tanqisligini bartaraf etish uchun resurslar samaradorligi va tejamkorligini oshirishga qaratilgan.

Biologik xilma-xillikning yo‘qolishi: yashash muhitinining yo‘monlashuvi, ifloslanish va iqlim o‘zgarishi natijasida biologik xilma-xillikning yo‘qolishi muhim global muammo bo‘lib hisoblanadi. Ekotizimlarni himoya qilish va tiklash bioxilma-xillikni hamda ekotizim xizmatlarini saqlash uchun yashil iqtisodiyotga o‘tishning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

Havo va suvning ifloslanishi: sanoat, transport va qishloq xo‘jaligining ifloslanishi inson salomatligi, ekotizimlar va atrof-muhitga salbiy ta'sir ko‘rsatadi. Yashil iqtisodiyotni mamlakatimizga joriy etish tashabbuslari havo va suv sifatini yaxshilash uchun ifloslanishni kamaytirish hamda toza texnologiyalarni ilgari surishga qaratilgan bo‘ladi.

Muqobil energiyaga o‘tish: qazib olinadigan yoqilg‘idan quyosh, shamol va gidroenergetika kabi qayta tiklanadigan energiya manbalariga o‘tish yashil iqtisodiyotning asosiy jihati hisoblanadi. Biroq, muqobil energiya o‘tish sarmoyaviy to‘siqlar, texnologik cheklovlar va energiya infratuzilmasi cheklovlari kabi muammolarga duch kelmoqda.

2. Mintaqaviy muammolar:

Iqtisodiy nomutanosibliklar: Yashil iqtisodiyotga o‘tish resurslar, infratuzilma va texnologik imkoniyatlardagi farqlar tufayli hududlar o‘rtasidagi mavjud iqtisodiy tafovutlarni kuchaytirishi mumkin. Ushbu nomutanosibliklarni bartaraf etish inklyuziv va adolatli rivojlanishni ta'minlash uchun maqsadli siyosat va investitsiyalarni talab qiladi.

Siyosat va me'yoriy asoslar: Siyosat va me'yoriy-huquqiy bazalardagi mintaqaviy o‘zgarishlar yashil iqtisodiyotga o‘tishga to‘sqinlik qilishi mumkin. Normativ-huquqiy hujjatlarni soddalashtirish, barqaror amaliyotlarni rag‘batlantirish va transchegaraviy hamkorlikni rag‘batlantirish tartibga soluvchi to‘siqlarni bartaraf etish uchun muhim ahamiyatga ega.

Ijtimoiy qabul qilish: Yashil iqtisodga o‘tish iste'mol usullari, ishlab chiqarish jarayonlari va turmush tarzidagi o‘zgarishlarni talab qiladi, bu esa jamoalar va manfaatdor tomonlarning qarshiliklariga duch kelishi mumkin. Mahalliy aholini jalb qilish, xabardorlikni oshirish va muloqotni rivojlantirish ijtimoiy qabul hamda qo‘llab-quvvatlash uchun juda muhimdir.

Texnologik innovatsiyalar: Toza va barqaror texnologiyalardan foydalanish mintaqalarda farq qiladi, ayrim hududlar texnologik innovatsiyalar va qabul qilishda cheklovlarga duch keladi. Tadqiqot va ishlanmalarni qo‘llab-quvvatlash, salohiyatni oshirish va texnologiyalar transferi yashil o‘sish yo‘lidagi texnologik to‘siqlarni bartaraf etish uchun zarurdir.

Tabiiy ofatlar va iqlim zaifligi: Ba'zi hududlar tabiiy ofatlar va iqlim o‘zgarishi ta'siriga ko‘proq moyil bo‘ladi, masalan, dengiz sathining ko‘tarilishiga duch kelgan qirg‘oq hududlari yoki qurg‘oqchilik hamda toshqinlarni boshdan kechirayotgan qishloq xo‘jaligi hududlari bularga misol bo‘ladi. Iqlimga asoslangan rejalashtirish va infratuzilmani rivojlantirish orqali barqarorlik hamda moslashuvchan salohiyatni oshirish mintaqaviy zaifliklarni bartaraf etish uchun juda muhimdir.

Umuman olganda, yashil iqtisodiyotga o‘tishda global va mintaqaviy muammolarni hal qilish muvofiqlashtirilgan harakatlarni, manfaatdor tomonlar o‘rtasidagi hamkorlikni hamda mahalliy sharoitlarga moslashtirilgan innovatsion yechimlarni talab qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. https://thediplomat.com/2023/02/uzbekistans-transition-to-a-green-economy-challenges-and-opportunities/
2. https://thediplomat.com/2023/02/uzbekistans-transition-to-a-green-economy-challenges-and-opportunities/
3. Саидова Ф.К. ГЛАВА ИСПОЛЬЗОВАНИЕ УСЛУГ АУТСОРСИНГА В СЕРВИСНЫХСЕТЯХ //Инновационное развитие науки и образования. – 2021. – С. 88-99.
4. Kamolovna S. F., Farhod o‘g‘li F. F. ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT IN THE DIGITAL ECONOMY //International Journal of Education, Social Science & Humanities. – 2024. – Т. 12. – №.4. – С. 332-339.
5. Салохитдинов, Ш. (2023). ОЛИЙ ТАЪЛИМ ХИЗМАТЛАРИ СИФАТИНИ БАҲОЛАШ ТИЗИМИНИНГ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ МОҲИЯТИ, МАЗМУНИ ВА НАЗАРИЙ ЁНДАШУВЛАР.
6. Шерзод, С. Ф. (2022). ПУЛ КРЕДИТ СИЁСАТИНИНГ ИНФЛЯЦИЯНИ ТАРТИБГА СОЛИШДАГИ АҲАМИЯТИНИ ОШИРИШ ЙЎЛЛАРИ. *INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRACTICE. SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL*, *3*(2), 81-87.
7. Салохитдинов, Ш. (2023). МАМЛАКАТИМИЗДА ХИЗМАТЛАР СОҲАСИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ ВА ТАРКИБИЙ ЎЗГАРИШЛАРИ ТАҲЛИЛИ. *Центральноазиатский журнал образования и инноваций*, *2*(2), 93-97.
8. ОЛИЙ ТАЪЛИМ ХИЗМАТЛАРИ СИФАТИНИ БАҲОЛАШ ТИЗИМИ РИВОЖЛАНИШИНИНГ НАЗАРИЙ ЁДАШУВЛАРИ Ш Салохитдинов - Iqtisodiyot va ta’lim, 2023